ČASOPIS PRIEVIDZSKEJ FARNOSTI

BARTOLOMEJ

ROČNÍK XXXI. ČÍSLO 10 OKTÓBER 2023

Hostina

Duchovné obnovy - Zdar Boh! - Charitatívne behy - Farská opekačka
Učiteľ srdcom aj mysľou - Svadobná pozvánka - Boj proti hladu

Začiatok školského roka u piaristov, 4. septembra 2023

Hostina ako čas vzájomnej otvorenosti

Už asi každý z nás dostal pozvanie na nejakú hostinu – svadobnú, oslavnú pri príležitosti jubilea alebo aj pohrebnú. Možno sme niekedy zaváhali, či prijať takéto pozvanie.

Hostinu charakterizujeme ako stolovanie slávnostným spôsobom s veľkým počtom chodov. Mňa osobne zaujali hlavne slová „slávnostným spôsobom“. Spomenul som si na dánsky film Babettina hostina, ktorý som pred niekoľkými rokmi videl.

Film rozpráva o dvoch sestrách, Martine a Philippe, dcérach protestantského pastora, ktoré sa vzdali svojho života v prospech otca a jeho farnosti. Po rokoch k nim nastúpila do služby domácej slúžky Babetta, Francúzka.

Pri príležitosti stého výročia narodenia otca sa sestry rozhodli usporiadať hostinu pre celú dedinu, aby si ho takto uctili. Babetta ich poprosila, aby ju mohla pripraviť. A nikto netušil, že im pripraví zážitok, na ktorý budú dedinčania spomínať do konca života.

Vo filme sa medzi Babettou a Philippou odohral i nasledujúci dialóg. Philippa sa spýtala: „Čo je v tejto fľaši, Babetta? Azda to nie je víno?“ „Víno, madam?“ zvolala prekvapene Babetta a pokračovala: „Nie, madam, to je Clos Veugeot 1846!“ A po krátkej prestávke dodala: „Od Filipa v Rue Mont Orgueil!“

V tomto dialógu sa odzrkadľuje dvojaký pohľad na jedlo. Na jednej strane je to prostriedok utíšenia nášho telesného hladu, ktorý môže byť spojený aj so zdrojom pokušenia a nemorálnosti; na druhej strane je to umelecké dielo, kulinárske umenie. Práve ním bolo jedlo v prípade Babetty, ktorá hodnotí víno ako umelecké dielo tým, že uvádza jeho výrobcu a ročník.

Hostina by mala byť pre nás kultúrnym zážitkom a prežitím času s našimi blízkymi, s tými, ktorých máme radi, na ktorých nám záleží. Keď som bol v seminári, jednou z tém, o ktorej sme pravidelne hovorili pri formačných stretnutiach, bola aj etiketa stolovania. Možno sa niekomu zdá byť táto etiketa nemoderná a zväzujúca, ale práve pravidlá stolovania podčiarkujú sviatočnosť danej chvíle a prežívaného spoločenstva. Navyše nimi preukazujeme úctu pozvaným. A zase prežívanie času s hosťami, naša nerozdelená pozornosť, ktorú venujeme druhému, a osobný kontakt – to sú duchovné poklady, ktoré by nám mali svietiť ako svetlo lásky.

Prajem všetkým čitateľom nášho časopisu, aby sme túžili prežívať chvíle hostiny, na ktorú sme pozvaní, ako čas kultúrneho zážitku a vzájomnej otvorenosti. Vyjadrujeme tým totiž, že nám na vzťahu s druhým človekom záleží.

Jozef Repko, farár

Beh pre mobilný hospic bol prejavom spolupatričnosti

Nezisková organizácia Svätá Lujza pripravila v piatok 1. septembra druhý ročník podujatia Beh pre mobilný hospic. V prievidzskom Lesoparku sa stretli nielen športovci, ale aj podporovatelia a partneri organizácie, dobrodinci, zástupcovia samosprávy, členovia rodín nevyliečiteľne chorých, bývalých klientov a mnohí ďalší. Spoločne strávili príjemné dopoludnie a pripomenuli si dôležitú prácu mobilného hospicu v Prievidzi a blízkom okolí.

Tento rok bolo možné zapojiť sa do dvoch behov. Beh na 5 kilometrov bol určený pre aktívnych bežcov od 16 rokov a beh na 1 kilometer pre každého bez rozdielu veku a kondície. Vďaka tomu sa mohli pridať aj deti a mnohí tí, ktorí chceli hospic podporiť aspoň symbolicky.

Medzi mužmi v behu na 5 kilometrov zvíťazil Matej Macho, na druhom mieste sa umiestnil Branislav Arbet a tretí do cieľa dobehol Tomáš Danihel. Ženskú kategóriu behu na 5 kilometrov vyhrala Lenka Lomnická, druhá dobehla Martina Liptáková a tretia skončila Anna Fašungová.

Komunitné podujatie zorganizovala nezisková organizácia ako prejav spolupatričnosti s nevyliečiteľne chorými a zomierajúcimi osobami a ich rodinami. Symbolicky pozvala všetkých pripojiť sa k jej tímu a spoločne podporiť pacientov a rodiny, ktoré sa nedokážu aktívne zapojiť do života našej komunity, neprestali byť jej súčasťou a záleží nám na nich.

Väčšina nevyliečiteľne chorých a zomierajúcich ľudí si praje zostať na konci života doma v starostlivosti svojich blízkych. Mobilný hospic Sv. Lujza n. o sa im snaží toto prianie splniť. Každý mohol k tejto činnosti pomôcť aj tak jednoducho, že sa pridal k behu a strávil v komunite sviatočné dopoludnie. Podujatie bolo príjemným spestrením sviatočného dňa, ktoré prinieslo aj rozmer pomoci a prejavu solidarity voči slabším, chorým a krehkým ľuďom v závere života.

Zakladateľom neziskovej organizácie Sv. Lujza je Národné združenie Spolkov kresťanskej lásky sv. Vincenta de Paul na Slovensku. Poskytuje ambulantnú lekársku starostlivosť dospelým, komplexnú starostlivosť o onkologických pacientov v rámci mobilného hospicu v domácom prostredí, požičovňu zdravotných pomôcok a špecializované sociálne poradenstvo.

Mobilný hospic je určený pacientom s chronickou nevyliečiteľnou, pokročilou a progredujúcou chorobou s časovo obmedzeným prežívaním, ktorí túžia stráviť záver svojho života vo svojom domácom prostredí.

Prispieť na činnosť organizácie je možné aj poslaním príspevku na číslo účtu: **SK89 0900 0000 0003 7379 5467.**

Text a foto: Alojz Vlčko

Ruženciari sa učili rásť cez túžby

Ružencové bratstvo pri Kostole sv. Bartolomeja sa 9. septembra stretlo na každoročnej duchovnej obnove, ktorú tentoraz viedol vdp. Vladimír Slovák. Témou bol „Duchovný rast a základné ľudské túžby – splodiť, byť, mať“.

Program duchovnej obnovy sa začal o 9:00 a pozostával z troch prednášok, modlitieb postupne všetkých častí posvätného ruženca a korunky k Božiemu milosrdenstvu. Skončil sa večernou svätou omšou.

Dp. Slovák poukázal na to, že tieto túžby – splodiť, byť, mať – často chápeme ako pokušenia, pretože obracajú našu pozornosť na telo. Avšak pre človeka sú prirodzené, sú nám dané Bohom. A tak nemôžu byť samy osebe zlé. Vo svojich prednáškach sa otec Slovák rozhodol vysvetliť, ako možno tieto túžby využiť pre svoj duchovný rast a kedy sa, naopak, stávajú duchovne nebezpečnými.

V prvej prednáške ozrejmil, čo je duchovný rast. Na príkladoch rôznych druhov pokušení vyjasnil, že podstatou duchovného rastu je cieľavedomé odvracanie sa od sebalásky a neustále posilňovanie svojej lásky k Bohu. Práve toto sústavné zameranie na Boha je zdrojom každého duchovného rastu.

Obsahom druhej prednášky boli city, vášne a pudy, cez ktoré sa naše túžby prejavujú. Otec Slovák opäť zdôraznil, že sú prirodzené a môžu pomáhať nášmu rastu k svätosti. Cit, čiže vnímavosť voči všetkému dobrému a krásnemu, si nemožno zamieňať s citlivosťou, vyhľadávaním sebeckých citových zážitkov. Vášeň je zase dôležitou životnou silou, ak sa nedeformuje na neovládaný afekt. Pudy sú dokonca samy osebe „slepé“ a treba ich usmerňovať a ovládať rozumom a vôľou.

V tretej prednáške dp. Slovák prítomných učil, ako možno slobodu, službu a rozum použiť ako smerovníky pri pokušeniach sexu, moci a vlastníctva.

Duchovná obnova poskytla členom ružencového bratstva veľa podnetov k práci na svojom raste k dokonalosti. Bola tiež príležitosťou na príjemné stretnutie a diskusiu. Dp. Slovák viackrát pripomenul aj na tieto témy zameranú knihu Dom na skale od slovenskej teologičky a katechétky Mariky Muráňovej, ktorá písala pod pseudonymom Viktória Montana.

Text a foto: Mária Suríková

Banícka omša povzbudila v pestovaní čností

V nedeľu 10. septembra 2023 o 9:30 sa v Kostole Najsvätejšej Trojice slávila banícka omša. V spolupráci s Hornonitrianskym baníckym spolkom pripravuje mesto Prievidza baníckú omšu už od roku 2013. Stala sa stabilnou súčasťou programu Baníckeho jarmoku a ponúka okrem zábavy aj duchovný program spojený s hodnotným kultúrnym zážitkom.

Celebrant ThLic. Vladimír Slovák v homílii poukázal na to, aký dôležitý je imidž a dojem, ktorý po nás ostane. Zdôraznil, že bane a baníctvo, ktoré už neodmysliteľne patria k našej histórii, silno ovplyvnili imidž mesta. Pripomenul, že práve mnohí baníci priniesli do života v meste kus baníckej kultúry, ktorej súčasťou sú napríklad vzájomná úcta a rešpekt. Vyjadril prianie, aby vďaka baníckym spolkom táto kultúra prežila napriek ukončeniu ťažby a ostala ešte dlhé roky súčasťou imidžu nášho mesta.

„Nevieme, kedy a aký dojem urobíme na ľudí okolo seba, čo si zapamätajú či už z nášho zovňajšku, alebo nášho konania. Ale napriek tomu je to dôležité. Často ostáva dojem práve z toho, čo si nepripravujeme. Čo príde akosi mimovoľne. Ale ak sa snažíme o dobro, o porozumenie, o lásku, o úctu, väčšinou z nás ostane niečo pozitívne. Ostane dobrý dojem," dodal na záver a povzbudil veriacich v pestovaní čností.

Liturgiu svätej omše sprevádzali spevokol Kahanec pod vedením Márie Chmelárovej a Školský orchester Základnej umeleckej školy Ladislava Stančeka Prievidza spolu s Miešaným zborom Rozkvet pod dirigentskou taktovkou Jána Glosa. Na organe hral Samuel Lihotský, študent Cirkevného konzervatória v Bratislave.

Orchester so spevokolom uviedli dielo hudobného skladateľa Josefa Buchnera „Banícka omša", časti Kyrie eleison, Glória, Credo, Sanctus, Benedictus a Agnus Dei, ktoré sú komponované na melodické motívy starých baníckych piesní. Baníckú omšu upravil do interpretovanej podoby hudobný skladateľ Zdenko Mikula na žiadosť Jozefa Krška, bývalého riaditeľa základnej umeleckej školy. Baníckí spevokol Kahanec zaspieval baníckе piesne: Zdar Boh hore, Kamaráti bratia a na záver baníckú hymnu Baníckí stav.

Text: Alojz Vlčko
Foto: Štefan Kollár

Misionár Robert Balek v Prievidzi

Po dlhšej prestávke nás svojou návštevou prekvapil otec Robert Balek, SVD, ktorý je misionárom v Rusku na ostrove Sachalin. V sobotu večer 23. septembra a v nedeľu 24. septembra doobeda odslúžil sväté omše v piaristickom kostole a v nedeľu večer zavítal aj do farského kostola.

Jeho kázeň zaujala asi všetkých prítomných. Venoval sa v nej hlavne odpúšťaniu a láske k najbližším, a tiež k tým, ktorí nám ublížili. Máme sa modliť, aby cez nás vyžarovala Božia láska. Ak na krik a hnev blížneho odpovedáme pokojom a láskou, môžeme toho druhého zmeniť.

Pán Boh nás všetkých miluje. On každého prijme s láskou. Je to podobné ako v nedeľnom evanjeliu o hospodárovi, ktorý do svojej vinice najímal robotníkov počas celého dňa. My nemáme závidieť tomu poslednému, ktorý sa obrátil na smrteľnej posteli a Pán ho prijal k sebe. Máme sa pripravovať na večnosť a v okamihu smrti dôverovať Pánovi, že nás miluje takých, akí sme. Nemáme sa v tej chvíli vracať do minulosti, ale veriť v jeho milosrdenstvo. (Celá kázeň bude onedlho zverejnená na jeho profile na Facebooku alebo YouTube.)

Po svätej omši bolo možné podporiť misiu otca Róberta svojím milodarom alebo zakúpením kníh „Balzam na dušu 1, 2, 3“ s jeho myšlienkami, modlitbami a krátkymi príbehmi.

Ďakujeme otcovi Róbertovi za krásne a poučné slová a tešíme sa na neho o rok! Ak by ste chceli podporiť misiu otca Róberta, svoje milodary môžete poslať na účet: **SK69 0200 0000 0041 2087 0754** s poznámkou v komentári k účtu: „Misie otec Robert“

Tiež je možné si objednať jeho knihy na adrese: **robert.balek@gmail.com**, uviesť svoje meno a adresu, alebo sa zapísať v sakristii farského kostola.

Zbierka k Misijnej nedeli

V týždni pred Misijnou nedeľou (od 16. do 21. októbra) môžete darovať na misijné účely:

- Knihy – beletriu, náboženskú literatúru, detské, náučné, encyklopédie...
- Náboženské predmety- sošky, ružence, krížiky a pod.
- Ručne vyrábané predmety – napr. obrusy, tašky a pod.
- Školské pomôcky - zošity, farbičky, gumovacie perá, perá, zvýrazňovače, strúhadlá, pravítka, atď. – podľa možnosti nové alebo veľmi zachovalé (budú darované deťom zo sociálne slabších rodín v Prievidzi).

Vo farskom kostole budú pripravené označené krabice pre jednotlivé dary. Prosíme, aby ste nenosili časopisy a rôzne sväté obrázky, nakoľko ich nemáme komu darovať.

Počas Misijnej nedele si budete môcť zakúpiť za dobrovoľný príspevok knihy alebo náboženské predmety, a tak podporiť misijné diela Svätého Otca.

Elena Cagáňová, členka Klubu priateľov misií

Nechať sa uniesť do neba

„Zošli svoje svetlo a svoju pravdu; ony nech ma sprevádzajú a privedú na tvoj svätý vrch a do tvojich stánkov.“ (Ž 43,3)

Dnes sa chcem s vami troška podeliť o svetielko, ktoré mi bliklo pred očami, keď som rozmýšľal nad gréckokatolíckou rubrikou.

Kristov hrob
Určite si pamätáte, keď sme v máji popisovali uloženie darov (chleba a vína) na oltár - kňaz prenáša obetné dary z bočného na hlavný oltár. Predtým ich pripravil a zakryl v proskomídii – symbole narodenia v jaskyni. A po ich prenesení hovorí: *„Ctihodný Jozef sňal z dreva tvoje prečisté telo, zavinul ho do čistého plátna, natrel ho voňavými masťami a uložil do nového hrobu.“* To predstavuje Kristov pohreb – jeho uloženie do hrobu.

Kristovo vtelenie
A určite si pamätáte aj to, keď sme v júnovom čísle popisovali tajomstvo odohrávajúce sa neskôr vo svätyni. Je naznačené slovami archanjela Gabriela, ktoré hovorí diakon kňazovi: *„Duch Svätý zostúpi na teba a sila Najvyššieho ťa zatôni.“* To je jasná indícia, že skrze kňaza nastane premenenie - „zhmotnenie Slova“ pod spôsobom chleba a vína.

Kristovo vzkriesenie
Vtelenie sa Slova a uloženie do hrobu sa odohráva po prečítaní evanjelia a po homílii. O tom sme si povedali, že kňaz alebo diakon stojaci na ambóne predstavuje anjela stojaceho na odvalenom kameni po Kristovom vzkriesení.

Chronos vs. kairos
Pozornému oku neujde, že to nie je v chronologickom poriadku. A našlo by sa tam toho viac. Paradoxne, táto nechronologickosť ukazuje na majstrovstvo a mystiku liturgie. Ona nás vôbec nechce chronologicky prevádzať históriou života Krista, ale chce nás vyniesť mimo času, kde sa všetko deje akoby v jednom okamihu – v okamihu večnosti.

Liturgia nie je „čo“, ale „Kto“!
Liturgia pozerá na človeka, ktorého stredom je srdce, ako na nedeliteľnosť, na celok. Lebo každý úd tela je živý vďaka srdcu, ktoré doň pumpuje život. (Dt 12,23) Každá jedna časť liturgie je dôležitá, lebo je prepojená s jej srdcom. A skrze srdce má každá jedna časť aj účasť na iných častiach tela. V každej jej časti je prítomný večný okamih nebeského kráľovstva.
Scholastici (sv. Tomáš Akvinský: Summa Theologiae III, Q75,A7) sa napríklad snažili stanoviť presnú chvíľu, kedy dôjde k premeneniu (prepodstatneniu) - po akom slove, po akom geste. Východ necháva človeka úplne sa stratiť v čase a tajomstve liturgie, ktorého srdcom je zázrak Eucharistie a vzkriesenia. Odstupuje od definovania, hľadí na kompletné nadčasové tajomstvo.

„Holistická“ liturgia
Ak je liturgia „Kto“, môžem nejakej jej

časti pripísať menšiu dôležitosť? Môžem odseknúť prsty na nohách alebo palec na ruke osobe, ktorú milujem? „Koľko môžem meškať, aby som mohol ísť na prijímanie? A kedy už môžem odísť?“ Aj tieto otázky hovoria o nepochopení ducha liturgie. Nie chronos, ale kairos je časom liturgie - nie zem, priestor a čas, ale nebo a večný prítomný okamih.

Prichádzajme na liturgiu nechať sa uniesť do neba, a nie si len za pochodu odtrhnúť kúsok z neho.

Jozef Durkot, gréckokatolícky kňaz
Foto: Mária Melicherčíková

Farská opekačka: Spoločenstvo, radosť a futbalová zábava

V nedeľu 10. septembra sa v gréckokatolíckej farnosti konala farská opekačka. Toto veľmi príjemné poobedie začalo o 13:00 po liturgii v priestoroch farskej záhrady rímskokatolíckej farnosti v Nedožeroch-Brezanoch a trvalo až do neskorších večerných hodín.

Pozvanie platilo nielen pre gréckokatolíkov, ale aj pre ľudí z iných farností. Vďaka tomu sa vytvorilo prostredie prijatia pre každého. Nebolo to len obyčajné posedenie pri ohníku, dobrom jedle a výborných koláčoch. Bolo to aj príležitosťou upevniť naše duchovné väzby a zdieľať svoju vieru s ďalšími.

Hlavným bodom bolo, samozrejme, opekanie. Stoly boli plné lahodných mäsitých aj nemäsitých jedál. Ľudia sa s radosťou podelili o svoje obľúbené recepty či plody z vlastnej záhradky, čo pridalo tomuto podujatiu osobitnú príchuť.

Deti trávili čas na ihrisku. Keď sa začal futbalový turnaj zmiešaných, nikdy nie presne vymedzených tímov, kde hrali všetci, čo si trúfli (tí najmenší proti všetkým a zároveň so všetkými), bol to krásny pohľad. Bolo vidieť, že šport je skvelým spôsobom, ako spojiť rôzne vekové skupiny.

Farská opekačka bola jedinečnou príležitosťou pre nás všetkých, aby sme načerpali energiu a pocity radosti z našej viery a spoločenstva a aj sa trochu viac spoznali. Počas celého poobedia sme sa smiali a tešili z príjemného letného počasia. Jediné, čo nám chýbalo, boli tí, ktorí nemohli prísť. A potom ešte jeden špeciálny človek – ten, čo by si bol spomenul, že treba spraviť aj spoločnú fotografiu.

Michaela Laurincová

Chata sa niesla v znamení vnútorného uzdravenia

Tak ako je pre nás v Piare zvykom, aj tento rok sme začiatok jesene privítali na našej chate. Strávili sme spolu skvelý duchovný čas, predstavili sme si tému, ktorá nás bude sprevádzať novým školským rokom, a stihli sme sa aj porozprávať či zabaviť.

Témou tohtoročnej chaty bolo vnútorné uzdravenie, a tak sa celý program niesol v tomto duchu. Boli sme nesmierne vďační, že za nami mohla doraziť sestra Timotea Šebeňová, FDC, ktorá nás prostredníctvom prednášok previedla miestami, ktoré máme vo svojich srdciach zranené alebo zatrpknuté.

Každodenná svätá omša a sväté spovede nám pomohli pripraviť sa na modlitby uzdravenia. Tie nás čakali v posledný večer a mnohým z nás priniesli do životov veľkú úľavu a odpustenie.

V programe nám však nesmeli chýbať ani spoločenské hry, športy či rozhovory s kamošmi zo spoločenstva. V posledný deň sme si predstavili aj tému nášho ďalšieho roka – roka radikálneho nasledovania.

Verím teda, že sme po chate pripravení a máme veľa novej sily na to, aby sme znovu začali viac objavovať, čo skutočne znamená byť Ježišovými nasledovníkmi.

Text: Lenka Bobáľová
Fotky: Peter Melicherčík

Kalazanské fórum učiteľov spája

V piatok 25. augusta, na sviatok sv. Jozefa Kalazanského, sa učitelia piaristických škôl na Slovensku zišli na Kalazanskom fóre v Nitre. Toto podujatie sa koná každoročne a v jeho organizácii sa striedajú všetky tri piaristické školy.

Cieľom Kazalanského fóra je, aby sa piaristickí učitelia z Prievidze, Trenčína a Nitry stretli, spoznali, vymenili si skúsenosti, ale tiež oslávili sviatok svojho patróna. Preto mal aj program viacero častí.

Po privítaní riaditeľmi všetkých troch škôl nasledovali dva bloky workshopov. Učitelia si mohli vybrať z bohatej ponuky zameranej vedecky, umelecky i športovo – každý podľa svojho záujmu.

Prednášky si pripravili vybraní pedagógovia škôl a ponuka bola ozaj rôznorodá. Stačí si pozrieť pár názvov: Ako motivovať mladých k umeniu?, Telesná výchova inak, Globálne vzdelávanie v matematike, Nebojte sa „3D“, Balintovská metóda v pedagogickej praci, Učíme deti vonku, Ako (nevy)horieť!, Karty cností, Základy moderného nordic walkingu, Čo môžeme vidieť na oblohe?, Spolupráca učiteľ a asistent a mnohé iné. Medzi jednotlivými blokmi bola i prestávka na občerstvenie.

Po obede a krátkom posedení pri káve nasledovala sv. omša v piaristickom Kostole sv. Ladislava. Spolu s ostatnými pátrami piaristami ju slúžil páter provinciál Stanislav Bujdák, SchP. Povzbudil všetkých prítomných vo vytrvalosti v láske a vzdelávaní detí a mladých.

Prievidzských učiteľov veľmi potešilo tiež stretnutie s ich dlhoročným kolegom, pátrom Jánom Hríbom, SchP, ktorý od minulého roka pôsobí v Nitre. Kalazanské fórum ich spojilo nielen v spomienkach, ale aj v nádeji na ďalšie stretnutia, pretože spolupráca piaristických škôl by sa mala v nasledujúcich rokoch stále viac a viac prehlbovať v súlade s heslom „Tri školy – jeden duch.“

Text: Petra Humajová
Foto: archív Kalazanského fóra

Novinky z piaristickej školy

Otvorenie školského roka

V pondelok 4. septembra 2023 na školských chodbách bolo po dvoch mesiacoch opäť počuť smiech detí, smiech rodičov, plač detí, plač rodičov, ranné pozdravy od pani učiteliek a pánov učiteľov, povzbudivé slová nielen od pátrov piaristov, ale i od pána kaplána Pavla Škovránka. Otvoril sa totižto nový školský rok. Niekto sa stal prvákom, niekto zas vstúpil do maturitného ročníka. Pre základnú školu sa rok začal sv. omšou o 8:00, ktorú slúžili pátri piaristi Juraj Ďurnek a Matúš Palaj. Žiakom sa po nej okrem pána riaditeľa Ambróza Jamrišku prihovorila i pani primátorka Katarína Macháčková, ktorej do školy nastúpila vnučka. Gymnazisti a študenti strednej odbornej školy mali sv. omšu o 10:00. Slúžil ju spoločne nový páter piarista Peter Valachovič a prievidzský pán kaplán Pavol Škovránek.

Slávnostná svätá omša na úvod školského roka

Medailová žatva

Kým väčšina žiakov si užívala riaditeľské voľno, sedemnásť detí od piaristov ráno sadlo do vlaku na smer Zemianske Kostoľany, kde si zmerali sily v bežeckých pretekoch so svojimi rovesníkmi. V početnej konkurencii veru hanbu neurobili.

Pre piaristickú školu vybojovali jedno 1. miesto (Zoja Fialková - 5.B), tri 2. miesta (Lívia Laurincová - sekunda, Sebastián Šebest - 7.A, Dominika Kulichová - kvarta) a jedno 3. miesto (Gabriel Daubner - 5.B). Niektorí dobehli tesne za stupňami víťazov, ako napríklad Lucia Vlčková - 4.A (4. miesto), Timotej Kotrík - 4.A (4. miesto) a všetci ostatní do TOP 10 - Nikolaj Mikudík (MŠ), Tomáško Mikudík (1.B), Karin Voskárová (1.A), Tobias Buzna (4.B), Mateo Bobok (2.B), Hugo Bobok (4.B), Damián Tran a Ema Molnárová (6.A), Dominik Ďurdík (8.A) a Samuel Štefaňák (9.A). Aj keď na trati nechali všetky sily, preteky si užili v dobrej nálade.

Svätú omšu sprevádzal školský spevokol

Bežecké preteky v Zemianskych Kostoľanoch

Pripravil: Mário Orság, foto: archív školy

Mary‘s Meals Charity Run – beh, ktorý pomáha

Mary‘s Meals Charity Run je charitatívna akcia, ktorá nakŕmi hladné deti z iných krajín. Sám seba sa pýtam, prečo je to tak? Prečo ja a moji spolužiaci máme dostatok jedla a možnosť vzdelávať sa bez prekážok a iné deti nie? Preto som patrične hrdý na našu školu či iných ľudí, ktorí sa zapojili do tohto veľkolepého projektu.

Organizácia Mary‘s Meals poskytuje jedlo v mieste vzdelania deťom v najchudobnejších krajinách sveta. Za sumu 22 € dokáže zabezpečiť stravu jednému dieťaťu na celý školský rok. Jedna porcia teda stojí len 11 centov. Áno, čítate správne, i keď to znie tak neuveriteľne.

Preto sa naša škola zomkla a 13. septembra sme sa v rámci účelového cvičenia zapojili do charitatívneho behu, za ktorý nás čakala sladká odmena. Deň bol naplnený smiechom a zábavou. A neminula nás ani tombola, v ktorej sme mohli vyhrať sladkosti, školské pomôcky či kolobežky.

Sme vďační všetkým, ktorí sa do behu zapojili, a hlavne celosvetovej organizácii Mary‘s Meals, ktorá sýti už viac ako 2,4 milióna detí. Tento rok naša piaristická škola v Prievidzi „vybehala“ 374 €, čo v prepočte znamená 17 nasýtených detí počas školského roka.

Ako povedal Ben Carson, šťastie nie je výsledkom toho, čo dostávame, ale toho, čo dávame. O tom sme sa pri tohtoročnom charitatívnom behu v prospech Mary‘s Meals presvedčili na vlastnej koži.

Text: Eliáš Bobok, 8.A
Foto: Vincent Číž, 9.A

Tento rok sa do charitatívneho behu Mary‘s Meals Charity Run v rámci účelového cvičenia zapojilo 85 žiakov druhého stupňa piaristickej základnej školy. Ceny do tomboly poskytli rodičia i učitelia školy. Hlavnou výhrou boli dve kolobežky. Do losovania bol zaradený každý žiak, ktorý prispel štartovným minimálne 1 € a odbehol určenú trasu. „Vybehaných“ 374 € zabezpečí stravu na celý školský rok 17 deťom v škole v Naminjale v africkom štáte Malawi.

Milí rodičia,

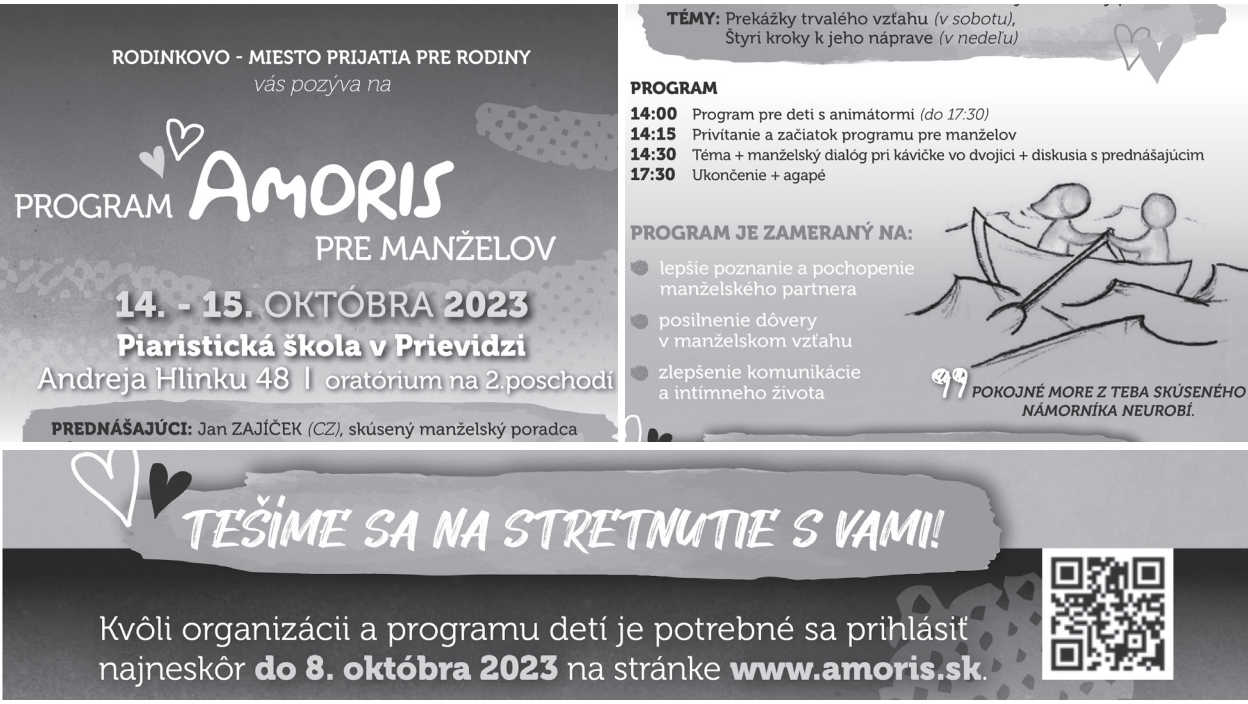
prichádzame k Vám **s ponukou zúčastniť sa Kurzu pre rodičov detí do 10 rokov.** Môžu sa ho zúčastniť rodičia detí všetkých vekových kategórií. Povzbudzujeme Vás prísť s vaším manželom/manželkou. Nezabúdame však ani na rodičov, ktorí vychovávajú svoje deti z rozličných dôvodov samostatne.
Kurz pozostáva z piatich príjemných stretnutí pri občerstvení, prednáške a diskusii v skupinách. Stretnutia sa konajú raz za týždeň v intervale 5 týždňov za sebou od 16:30 do 19:00.

Témy kurzu budú prezentované z DVD a preberať sa budú nasledujúce okruhy:

1. Mať cieľ stále pred očami	**8. 11. 2023**
2. Napĺňanie potrieb našich tínedžerov	**15. 11. 2023**
3. Stanovenie hraníc	**22. 11. 2023**
4. Rozvíjanie emocionálneho zdravia	**29. 11. 2023**
5. Pomáhať im správne sa rozhodovať	**6. 12. 2023**

Okrem tém, ktoré zaznejú z úst naslovovzatých odborníkov, si budeme môcť vypočuť tiež názory detí i rodičov, ktorí sa s týmto kurzom stretli.
Verím, že prijmete naše pozvanie a strávime spolu päť nádherných a poučných večerov.
Kurz je zdarma. Prosíme Vás len o zakúpenie príručky (na prvom stretnutí) v cene 2,00 €. Dobrovoľne môžete prispieť na náklady spojené s občerstvením.
Ak chcete o kurze vedieť viac: www.rodinnevztahy.sk alebo http://www.relationshipcentral.org/parenting-children-course. Prihlásiť sa môžete prostredníctvom QR kódu alebo elektronického formulára (link nájdete na www.piaristi-pd.sk).
V prípade otázok môžete napísať na anez.ku@gmail.com.

Cintoríny v Prievidzi budú mať predĺžené otváracie hodiny

Otvorené do 21. hodiny
Vzhľadom na to, že rodiny navštevujú hroby príbuzných na viacerých miestach, správa cintorínov v Prievidzi prispôsobí otváracie hodiny, aby v čo najväčšej miere vyhovela návštevníkom pietnych miest. Cintorín na Mariánskej ulici v Prievidzi bude od piatka 27. októbra do stredy 8. novembra 2023 sprístupnený od 7:00 až do 21:00. Cintoríny v mestských častiach Veľká Lehôtka, Malá Lehôtka, Hradec a Necpaly sú prístupné bez obmedzenia.

Možnosť uzavretia nájmov a realizácie platieb
Predajňa Pohrebnej služby s pietnymi predmetmi, sviecami, kahancami, živými i umelými kvetmi na hlavnom cintoríne na Mariánskej ulici bude v tomto období mimoriadne otvorená aj počas víkendu 28. a 29. októbra a v stredu 1. novembra. Otváracie hodiny v tomto období budú zverejnené na webovej stránke www.tsmpd.sk. Správa cintorína bude v predajni vystavovať záujemcom aj nájomné zmluvy na hrobové a urnové miesta. K dispozícii bude možnosť uhradiť platby za hrobové a urnové miesta na ďalšie obdobie v hotovosti alebo prostredníctvom platobných kariet.
Informácie o hrobových miestach a otváracích hodinách poskytnú zamestnanci Pohrebnej služby záujemcom aj na telefónnom čísle 0911 042 518.

Technické služby mesta Prievidza,
správa cintorína

Prievidzské drobné sakrálne objekty - VI. časť

Na potulkách našou krajinou nachádzame na svedomito a vôbec nie náhodne vybratých miestach veľké množstvo rôznorodých kaplniek či božích múk. Často sa stáva, že si tieto stavby zamieňame.

Kaplnky môžu mať vnútorný priestor alebo výklenok. Božie muky, niekedy nesprávne uvádzané božia muka, označujú drevený, kamenný, murovaný architektonický útvar stĺpovitého charakteru, do ktorého sa nedá vojsť. V tomto článku sa pristavíme pri niektorých kaplnkách nachádzajúcich sa v našom meste.

Kaplnky v Necpaloch

2. júla 1815, na sviatok Navštívenia Panny Márie, posvätil prievidzský farár Jozef Sartoris Kaplnku Panny Márie Sedembolestnej na ceste do Necpál. Vybudovali ju staviteľ Juraj Siráni a tehliar Ján Surový. Ide o typ kaplnky s výklenkom. Kaplnka stojí aj dnes a jej dôstojný vzhľad je výsledkom práce nadšencov z Necpál, ktorí sa o ňu pravidelne starajú.

V strede Necpál stojí Kaplnka Nepoškvrneného Srdca Panny Márie. Na jej postavenie dostali obyvatelia vtedy samostatnej obce súhlas od biskupa Karola Rimelyho v roku 1901. 29. januára 1902 bola kaplnka posvätená. Odvtedy sa tu raz do roka slúžila svätá omša spojená s procesiou so sochou Panny Márie tretiu nedeľu po Veľkej Noci. Tento deň sa stal hodovým.

Súčasťou kaplnky je aj zvonica. Zvon oznamoval obyvateľom čas rannej a večernej modlitby, zvonil pri pohreboch či živelných pohromách. Keďže následkom opakovaného používania praskol, bol odoslaný na opravu. Už sa však nevrátil. Ako jeho náhrada bola použitá nájdená hlavica z nevybuchnutej bomby. Pamätníci poukazujú na paradox, že zatiaľ čo z iných zvonov boli počas vojny vyrobené zbrane, ten necpalský zvon, naopak, zo zbrane vznikol. Slúži dodnes, hoci len počas hodov a v prípade úmrtia niektorého z domácich obyvateľov.

Rodina Petrášová z Necpál spomínala, že počas pôsobenia dekana Hromadu bol plán kaplnku zrútiť, keďže „zavadzala“ v ceste. Bol to rozkaz z „okresu“ a údajne mala byť postavená na novom mieste. O zbúranie kaplnky bol požiadaný Peter Petráš st. ktorý sa vyjadril, že keďže kaplnku nepostavil, nemôže ju ani zbúrať. Nakoniec sa od tohto úmyslu ustúpilo a kaplnka na svojom mieste stojí dodnes.

V minulosti sa kaplnka dávala vždy na jar do poriadku. Každý rok sa bielila a po bielení ju ženy vyčistili. Keďže na ceste oproti kaplnke bola jama, autá, ktoré išli okolo, ju pravidelne oškliechali. Preto ju chlapi spoločne zo spodnej strany vydláždili.

Kaplnka na cintoríne

Hneď za vstupnou bránou do prievidzského cintorína stojí vpravo pri stĺpe so šindľovou strieškou výklenková kaplnka. V roku 1941 bola na Priesadniskách, pri bývalej Sebedražskej ceste za železničnou traťou, renovovaná Kaplnka Panny Márie Lurdskej. Neskôr bola spomínaná kaplnka údajne preložená práve na cintorín.

Kaplnka na Hajfe

Na križovatke Veľkolehotskej cesty a Nábrežia A. Kmeťa, na území medzi starými Prievidžanmi známom ako „Hajfa“, je na súkromnom pozemku postavená kaplnka sv. Jána Nepomuckého.

Lurdská kaplnka na Púšti

Táto kaplnka je novodobým typom sakrálneho objektu. Murovaná kamenná stavba s výklenkom a železnou mriežkou stojí na murovanom podstavci a slúži na pookriatie návštevníkom tohto rekreačného strediska.

Pavol Schmidt

1.

2.

4.

3.

5.

Foto:

1. Kaplnka Panny Márie Sedembolestnej, Kvetoslava Ďurčová
2. Kaplnka Nepoškvrneného Srdca Panny Márie, www.necpalypd.sk
3. Kaplnka na cintoríne, Barbora Matáková
4. Kaplnka na Hajfe, Barbora Matáková
5. Kaplnka na Púšti, Barbora Matáková

Zdroje:

- ĎURČOVÁ, Kvetoslava. *Necpaly (ne) zabudnuté*. Prievidza: Kvetoslava Ďurčová, 2015, s. 17-19; 133-134.
- MATÁKOVÁ, Barbora. Drobné sakrálne objekty Prievidze. *Prievidzský občasník*, 2007, roč. 4, č. 2, s. 9,11.
- MATÁKOVÁ, Barbora. Drobné sakrálne objekty v krajine Hornej Nitry. Dizertačná práca. 2011.
- PUVÁK, Marcel. Z histórie Necpál. In *Bartolomej*. Časopis prievidzskej farnosti, 1996, roč. 4, č. 11, s. 12.
- VAŇO, Emil et al. *Pamätnica obce Necpaly nad Nitrou*. Prievidza, 2008, s. 11.
- Z rozprávania Petry Humajovej z Necpál.

Peter Valachovič: Učiteľ srdcom aj mysľou, ktorý verí, že informatika pomôže zachrániť svet

Piarista s nadšením pre výučbu malých aj veľkých, kráčajúci po stopách sv. Jozefa Kalazanského, zapálený pre dobro a jeho rozvoj, muž, ktorého nadchla informatika. Jednoducho človek, ktorý dokáže spojiť aj nemožné na správnom mieste. Viac nám o sebe a svojej doterajšej činnosti v rozhovore povie páter Peter Valachovič, SchP.

▪ **Keď som rozmýšľala, čo sa ťa vlastne budem pýtať, uvedomila som si, že približne v tomto čase pred 5 rokmi si mal kňazskú vysviacku. Pamätám si to, pretože deň predtým sme mali stužkovú. (Úsmev.) Ako teda hodnotíš týchto päť rokov v kňazskej službe?**

Všetko je úplne inak, ako som si myslel. V tejto službe je život naozaj plný prekvapení. Vidím, že čoho som sa ako človek najviac obával, o to sa Boh najviac stará. A to, čo som si myslel, že bude „pohodička“, sa mi ukazuje, že to nedokážem z vlastných síl a bez jeho pomoci.

▪ **Väčšinu času si bol ako kňaz v Nitre. Ako si vnímal to, že pôjdeš slúžiť na nové miesto?**

Pravda je, že väčšinu času som bol v Nitre, ale na tri mesiace som bol slúžiť na Morave. Tento čas bol pre mňa impulzom, aby som mal otvorené kňazské oči na nové veci. Pretože keby som bol iba na jednom mieste, veľmi ľahko by som sklzol do toho, čo je dôležité iba na danom mieste. Akoby sa mi zúži profil.

A keď sa pýtaš, ako som bral presun z Nitry do Prievidze, tak za to Bohu vďaka. Je to podobné ako Strážnica na Morave. Ukázalo mi to, že potrebujem mať opäť dokorán otvorené svoje kňazské oči.

▪ **Čo si odnášaš z týchto miest a čo ťa na úvod prekvapilo u nás?**

Som veľmi vďačný za veci, ktoré som sa v Nitre naučil, a najmä za ľudí, ktorých som tam stretol, pretože tí sú pre mňa veľkým darom. V Prievidzi si po tých troch či štyroch mesiacoch, čo som tu, uvedomujem pestrosť toho, čo znamená žiť s Bohom, resp. žiť v spoločenstve v Cirkvi. Je pre mňa veľmi obohacujúce vidieť, aká široká je náruč Matky Cirkvi v tom zmysle, ako rôzne sa s ním ľudia dokážu stretnúť a akým spôsobom sa ich viera integruje do ich životov.

▪ **Vieš mi to priblížiť na konkrétnom príklade, v čom tkvie tá pestrosť?**

Bol som tu na mestom organizovanom Baníckom jarmoku, kde hrali divadlo. Prechádzal som len okolo, neviem povedať, či to bolo dobré, alebo zlé. Ale uprostred pódia stáli dvaja benediktínski mnísi, ktorí hrane rozprávali o histórii. Bolo mi povedané, že Prievidza nie je až taká katolícka, ale v Nitre som nevidel, že by súčasťou verejného predstavenia organizovaného mestom boli napríklad Cyril a Metod. Možno by aj boli, ale organizátori by sa tento námet zrejme zdráhali použiť v scénke. Alebo by mali potrebu odobriť to u otca biskupa.

▪ Takže napriek všelijakým rečiam, ktoré si možno o Prievidzi počul, ju hodnotíš pozitívne?

Áno, Prievidza je zatiaľ pre mňa veľmi povzbudivá. Vnímam to napríklad v spoločenstvách okolo kostolov, kde sú vzťahy tuhšie. Ľudia si dávajú záležať na svojich reálnych vzťahoch a sú dosť súdržné. Zároveň teraz u nás v škole učí pán kaplán, ktorý sa z toho očividne teší a ja ho veľmi rád aj u nás stretávam. (Úsmev.)

▪ Čo si ja pamätám, tak veru žiadny kňaz z farského kostola ešte neučil u piaristov. Je to pekné prepojenie týchto dvoch častí farnosti a najmä ľudí v nich a v škole. Ja som vždy pociťovala akúsi rivalitu medzi „mestom" a „piaristami". Ako to vnímaš ty teraz?

Na začiatku som to trochu cítil. Ale myslím si, že práve to, že Palino učí u nás, je veľký prielom. Som za to veľmi vďačný. Už na začiatku školského roka sme omšu pre gymnazistov slávili spolu. Takže žiaci mali hneď na úvod Petra a Pavla (ktorí teda majú sviatok až koncom júna). (Úsmev.) Bolo to veľmi milé a dobré. Vnímam, že farský a piaristický kostol sú také ostrovy, na ktorých ľudia držia spolu, ale je iba málo tých, ktorí sú na oboch ostrovoch a cítia sa v tom komfortne. To znamená, že mostov, ciest pre obe miesta by mohlo byť viac.

▪ Máš nejaký nápad, ako by sa to dalo dosiahnuť?

Niekedy oslovujem chalanov, ktorí idú na prijímanie, či by nechceli miništrovať. Pýtam sa ich to, keď im dávam Eucharistiu na omši, ešte kým stoja v rade. Stalo sa mi, že chlapec vyplašene odpovedal, že miništruje v inej farnosti. Tak som ho upokojil, že je to v poriadku, ale ak by chcel, má možnosť aj u nás. Možno to je taká pozvánka aspoň pre chalanov, že kedykoľvek môže prísť hocikto, kto má túžbu miništrovať, má rád liturgiu, stretnutie s Pánom Bohom a je ochotný byť akoby „pod taktovkou" kňaza.

▪ Keď už si spomenul miništrantov, hovoril si mi aj o animátoroch, že by si sa im chcel viac venovať.

Áno. Všimol som si už dávnejšie vo väčších farnostiach, ale aj tu v škole, že pripravujeme birmovancov, pri čom sú nápomocní animátori a robíme duchovné obnovy, kde sú tiež prítomní animátori. A tieto skupiny sú takmer neprepojené. Takže v čase, keď vyjde tento článok, už pravdepodobne budem aktívne pracovať na tom, aby sa každý za svoju identitu nehanbil a aby sa ako skupina ľudí poznali a stretávali. Túžim im dať priestor, aby mohli rásť spoločne a pomáhať si navzájom, a aby mali vzťah s Bohom, medzi sebou a aj k animátorskej službe.

▪ Vyzerá to tak, že do toho budeš investovať veľa času.

Áno, ale zároveň je to jedna z najlepších možností, ako ľudia, ktorí sú v tom zapojení, spoznajú svoje srdce i to, čo chcú robiť vo svojom živote. Máme síce aj profesijnú orientáciu v podobe testov a rozhovorov, ale to je veľmi teoretické. Toto je pre stredoškolákov najpraktickejšia cesta, akú som zatiaľ našiel, aby mohli zisťovať, kde je ich miesto. A patrí to pod projekt, ktorý mám celoslovensky koordinovať. Volá sa „Cesta Kalazans".

▪ Čo zahŕňa tento projekt Cesta Kalazans?

Ide o neformálne vzdelávanie zamerané na rozlišovanie a hľadanie svojho povolania, miesta vo svete a v Cirkvi. Táto neformálna škola začína v treťom roku života a pokračuje až do dosiahnutia dospelosti, do 18 až 20 rokov. V súčasnosti mám dve metodiky. Jednou sú už spomínaní animátori, čo je skupina od 14 rokov. Druhá metodika patrí deťom od 3 do 12 rokov a tou sú Katechézy Dobrého pastiera.

▪ Katechézy Dobrého pastiera máš už rozbehnuté v Nitre. Ako si sa k tomu dostal?

Katechézy Dobrého pastiera prišli do môjho života tiež skôr ako Cesta Kalazans. Boh ma do toho „namočil", pretože odo dňa mojej vysviacky a primícií mi Boh

posúval túto tému cez rôznych ľudí a z rôznych strán mi prišli jasné signály, že toto je niečo, čo mám robiť u piaristov. Začínal som síce so stretkami pre vysokoškolákov, no potom som mal začať pracovať s trojročnými deťmi. Bola to riadna výzva. Mal som podmienku, že ak to Pán Boh chce, nájde sa aj tím ľudí, ktorí do toho pôjdu so mnou. A ten sa našiel.

▪ **Čo si pod pojmom Katechézy Dobrého pastiera môžu naši čitatelia predstaviť?**

My si o deťoch v rannom veku myslíme, že nemajú zmysel pre prácu. Mária Montessori však zistila, že deti vedia rozlíšiť, kedy sa hrajú a kedy pracujú. Je to vtedy, keď majú správne prostredie, ktorého súčasťou je aj sprevádzajúci človek. Tak dokážu popri práci veľa rásť.

Mária Montessori spolu so Sofiou Cavaletti a Giannou Gobbi robila s deťmi, ktoré boli na okraji spoločnosti. Práve tieto dve spoločníčky vytvorili átrium na štýl Montessori škôlky, kde však dali priestor najmä viere.

Páter Peter vo vyšívanej košeli s tradičným vzorom na trojmesačnom pobyte v Strážnici v Česku.

Prakticky to na stretnutiach vyzerá veľmi podobne ako v Montessori škôlke: deti si strihajú, presýpajú veci, atď; ale tieto činnosti sú tam na to, aby ich pripravili na kontakt s nadprirodzenom, ktoré už dokážu spracovať. Čiže majú tam diorámy - trojrozmerné obrazy podobenstva o perle alebo horčičnom zrnku, narodení Ježiša Krista alebo o zvestovaní. Venujeme sa nielen príbehom zo Svätého písma, ale aj liturgii svätej omše, modlitbe a sviatostiam.

Zdanlivo to vyzerá, že deti si robia, čo chcú, čo nie je vylúčené, ale robia to spôsobom, ktorý ich vedie a formuje. Katechéti alebo katechétky im na základe pozorovania predstavia ďalšie možnosti, aby sa opäť posunuli v poznatkoch o viere, sviatostiach a pod.

▪ **Predpokladám, že jednotlivé katechézy pre deti sú nejako rozdelené. Ako fungujú v Nitre?**

Katechézy majú 3 úrovne. Prvá úroveň je pre deti od 3 do 6 rokov, druhá od 6 do 9 a tretia od 9 do 12 rokov. Momentálne v Nitre naplno funguje katechéza od 3 do 6 rokov. Ideálna dĺžka katechézy je hodinu a pol. Koná sa niekedy v týždni, najneskôr v sobotu. Keby sme sa na to pozreli očami sveta, forma katechéz má najbližšie ku krúžku, pretože je to pravidelné stretnutie a má podobný formát.

▪ **Prejdime teraz do inej témy, aj keď v škole ostaneme. Vyučuješ náboženstvo a informatiku. Ako si sa dostal k informatike a jej výučbe?**

Pravdupovediac, informatik som bol skôr, ako som si priznal, že som piarista. To je veľmi dôležité, pretože niekto si môže povedať, že ho baví napríklad umenie, ale to neznamená, že nemá aj duchovné povolanie. Takže áno, ja som vyštudovaný inžinier informatiky, konkrétne softvérový inžinier. Učenie bolo vždy vo mne a dokonca som si kedysi na vysokej škole hovoril,

že keď raz moje deti odrastú a budem mať všetko finančne zabezpečené, zavesím informatiku na klinec a len tak pre radosť budem učiť informatiku. Boh to ale trochu skrátil, a teda čo sa týka informatiky, už som „na penzii“. (Úsmev.) Teraz je ten čas, keď sa teším, že môžem pomôcť iným ľuďom rásť v poznaní technológií a toho, na čo tie technológie vlastne sú.

▪ **Vidím, že nielen v učení vidíš zmysel, ale aj v tom, čo učíš.**

Jedna z vecí, o ktorých som bol už na strednej škole presvedčený, je, že informatika môže urobiť svet dobrým. V istom zmysle slova ho môže pomôcť zachrániť. Postupne som spoznával, že je to ozaj silný nástroj. Dnes viem, že bez Pána Boha a jeho milosti nič nejde. Ale stále si myslím, že aj informatika môže byť dobrou pomôckou pri tom, aby sa Božie cesty a jeho kráľovstvo stále viac prehlbovali.

Veľmi pekne ti ďakujem za rozhovor. Viem, že ani zďaleka sme nevyčerpali všetky témy, ktoré by sa s tebou dali rozobrať, verím však, že sa na to nájde priestor aj v inej forme.

Text: Mária Pytlová
Foto: archív pátra Petra Valachoviča, SchP

Vysviacka za kňaza v piaristickom kostole v Trenčíne, 25. novembra 2017

***P. Peter Valachovič, SchP** – kňaz, piarista, učiteľ, softvérový inžinier. Študoval na Strednej priemyselnej škole Emila Belluša v Trenčíne. Následne pokračoval na vysokej škole FEI STU v Bratislave a dokončil na novovzniknutej FIIT STU, kam preložili jeho študijný odbor. Počas štúdia na vysokej škole pôsobil v UPeCe Bratislava ako dobrovoľník a pracoval v odbore. Neskôr vstúpil do rehole piaristov. Po absolvovaní noviciátu v Poľsku žil 12 rokov v Nitre, z toho posledných 5 aj v kňazskej službe. V Prievidzi je aktuálne špirituálom školy a vyučuje odborné predmety na piaristickej SOŠ.*

Poďte na svadbu!

Biblický text o svadobnej hostine kráľovského syna (Mt 22,1 – 14) je vrcholom „Matúšovej trilógie“ podobenstiev o nebeskom kráľovstve. V týchto textoch Matúš stále hovorí o Bohu, ktorý nám ako Otec dáva lásku a život. Ako majiteľ vinice nám určuje do dedičstva zem, čo nás živí, a ako kráľ nám darúva dôstojnosť, ktorá nás robí slobodnými ako on.

V Matúšovom podobenstve zaznievajú slová: *„Povedzte pozvaným: Hostinu som už prichystal, voly a kŕmny dobytok sú pozabíjané a všetko je pripravené; poďte na svadbu!“* (porov. Mt 22,4) Táto výzva opätovne potvrdzuje, že Izrael bol už od čias Abraháma pozvaný na svadbu, a to tým, že je nositeľom Slova.

Hlas prorokov

K Izraelu prichádzali proroci s posolstvami, aby ľudí pripravili ochotne prijať toho, ktorý prichádza, ako to anjel Gabriel oznámil Zachariášovi: *„Sám pôjde pred ním s Eliášovým duchom a mocou, aby obrátil srdcia otcov k synom a neveriacich k múdrosti spravodlivých a pripravil Pánovi dokonalý ľud.”* (Lk 1, 17) Tento hlas prorokov pozýval pozvaných, aby sa zúčastnili hostiny Múdrosti, ktorá chce naučiť pozvaných, ako si uchovať *„bázeň pred Pánom a poznať Najsvätejšieho“* (porov Prís 9, 10).

Niet pochýb, že najjasnejšou dimenziou Eucharistie je skutočnosť, že je hostinou. Tým, že sa Eucharistia zrodila v kontexte veľkonočnej večere, má vo svojej štruktúre vpísaný rozmer spoločnej hostiny: *„‚Vezmite a jedzte´... Potom vzal kalich a... dal im ho, hovoriac: ‚Pite z neho všetci´...“* (Mt 26, 26 - 27) Tento aspekt dobre vyjadruje vzťah spoločenstva, ktoré chce Boh s nami vytvoriť a ktoré máme aj my rozvíjať medzi sebou navzájom.

Pane, nie som hoden

Človek si viackrát cez deň sadá k stolu, aby jedol či už v úzkom rodinnom kruhu, alebo pri príležitosti oficiálneho banketu. Takéto spoločné stolovanie utvára medzi hosťami životné spoločenstvo. Ježišovo podobenstvo o hostine nám poukazuje na skutočnosť, že hostina môže mať aj posvätný charakter.

Pri takejto forme hostiny by malo ísť o obrad, ktorý potvrdzuje zmluvu medzi Bohom a jeho Pomazaným, jeho kňazmi, jeho ľudom. Združuje všetok ľud na mieste, ktoré si Boh zvolil za svoju prítomnosť a ktorým si ľud pripomína vo vzdávaní vďaky Božie požehnanie, chváliac ho jeho vlastnými darmi. Slávenie rečou, spevom alebo tancom tu má prednosť pred materiálnosťou hostiny.

Vidíme, ako Ježišovi záleží na účasti na tomto spoločenstve stola, keď povie pri Poslednej večeri: *„Veľmi som túžil jesť s vami tohoto veľkonočného baránka skôr, ako budem trpieť. Lebo hovorím vám: Už ho nebudem jesť, kým sa nenaplní v Božom kráľovstve.“* (Lk 22, 15-16)

Pred nesmiernou veľkosťou tejto sviatosti veriaci môže iba s poníženosťou a s vrúcnou vierou opakovať stotníkove slová: *„Pane, nie som hoden, aby si vošiel pod moju strechu, ale povedz iba slovo a duša mi ozdravie.“* (Lk 7, 6)

V božskej liturgii svätého Jána Zlatoústeho veriaci sa modlia v tom istom duchu: *„Boží Syn, daj mi dnes účasť na tvojej mystickej hostine; lebo nevyzradím Tajomstvo tvojim nepriateľom; ani ťa nepobozkám bozkom Judáša, ale tak ako lotor k tebe volám: ‚Pane, spomeň si na mňa vo svojom kráľovstve.’“* (Liturgia sv. Jána Zlatoústeho, Príprava na prijímanie)

Pravá hostina

Eucharistia je pravá hostina, na ktorej sa Kristus dáva ako pokrm. *„Ó, svätá hostina, na ktorej sa prijíma Kristus!“* (sv. Ján Pavol II.) Keď Ježiš prvýkrát spomenul tento

pokrm, poslucháči zostali prekvapení a dezorientovaní. Priviedli ho k tomu, aby podčiarkol objektívnu pravdivosť svojich slov: *„Veru, veru, hovorím vám: Ak nebudete jesť telo Syna človeka a piť jeho krv, nebudete mať v sebe život.“* (Jn 6, 53) V nej prijímame Krista osobne ako *„živý chlieb, ktorý zostúpil z neba“* (Jn 6, 51). V tomto chlebe sa nám dáva záruka večného života, vďaka ktorej vopred môžeme zakúsiť večnú hostinu nebeského Jeruzalema.

Eucharistia ako stôl Pánovho chleba je neprestajným pozvaním, ako to vyjadrujú liturgické slová celebranta: *„Hľa, Baránok Boží, ktorý sníma hriechy sveta. Blažení tí, čo sú pozvaní na hostinu Baránkovu.“* Prvoradou podmienkou pre účasť na Eucharistickej hostine má byť láska. Ako to prízvukoval pri Poslednej večeri učeníkom aj Ježiš: *„Dal som vám príklad, aby ste aj vy robili, ako som ja urobil vám.“* (Jn 13,15) Mať účasť na takomto prežívaní znamená neustále v sebe prebúdzať „eucharistický hlad a smäd“ po tejto vznešenej Sviatosti lásky.

Pri tejto túžbe pristúpiť k Pánovmu stolu však máme dbať o to, aby sa v živote nášho spoločenstva nestratilo dobro, ktorým je citlivosť kresťanského svedomia. Kristus prijímaný v Eucharistii musí nájsť v srdci každého z nás dôstojný príbytok. Táto otázka úzko súvisí nielen s pristupovaním k sviatosti pokánia, ale aj so správnym zmyslom pre zodpovednosť za poklad celého morálneho učenia, za presné rozlišovanie medzi dobrom a zlom, ktoré sa potom stáva pre každého z tých, čo majú účasť na Eucharistii, základom správneho úsudku o sebe samom vo vlastnom svedomí.

Keďže Kristus prešiel z tohto sveta k Otcovi, v Eucharistii nám dáva závdavok budúcej slávy u neho: účasť na svätej obete nás stotožňuje s jeho srdcom, udržuje naše sily počas putovania týmto životom, vzbudzuje v nás túžbu po večnom živote a už teraz nás spája s nebeskou Cirkvou, s preblahoslavenou Pannou Máriou a so všetkými svätými.

Prajem všetkým nám, aby bolo našou životnou múdrosťou žiť lásku z Eucharistie ako z prameňa, z ktorého máme čerpať požehnanie a silu ku každodennej láske a dôstojnému priateľstvu s Kristom.

Text: Jozef Repko, farár
Foto: Mária Melicherčíková

Pri svätej omši nás Pán pozýva na najkrajšiu hostinu, ponúka nám sám seba. Ako sa pripravujete na prijatie jeho tela, čo prežívate?

- **Miška (40 r.):** „Prijatie a spojenie s eucharistickým Ježišom je veľká túžba môjho srdca. Moja príprava je v prvom rade v uvedomení si tej blízkosti. Bližšie už byť nemôže a v pokání. Uvedomením si svojej malosti, ktorá sa spája s najväčšou láskou.“
- **Zuzka (50 r.):** „Snažím sa uvedomiť si, koho idem ja, človek, prijať a ďakujem, že môžem byť na svätej omši, že môžeme mať sväté omše, že môžeme ísť na spoveď a prijímať Ježiša, ktorý nás živí. Som za to veľmi vďačná, i keď ľudsky slabá, ale aj tak ďakujem.“
- **Elenka (48 r.):** „Modlitbou sv. Matky Terezy: ‚Ó, Mária, milosrdná Matka, daj mi svoje prekrásne, prečisté srdce, také nepoškvrnené, plné lásky a pokory, aby som mohla prijať Ježiša tak ako ty a aby som ho horlivo prinášala iným ľuďom.’“
- **Anka (68 r.):** „Kázne ma naučili uvedomiť si a prežiť, aký je Pán Ježiš veľký! Živý, Svätý, Pán, Boh! Túžim ho prijímať s veľkou láskou, úctou, bázňou, ba až s chvením, keď si uvedomím, koho prijímam...Potom očakávam zázrak, čo to teraz so mnou urobí... Som chodiacim svätostánkom, aby ľudia zo mňa cítili jeho prítomnosť.“
- **Martin (31 r.):** „Dodržujem pôst pred svätým prijímaním, teším sa na ten moment, prosím ho o odpustenie, snažím sa očistiť aj od najmenších previnení a vítam ho v modlitbe pred svätým prijímaním.“
- **Michal (28 r.):** „Snažím sa zachovať v sebe pokoj a sústrediť sa na Pána Boha, nelietať v myšlienkach. Tiež som rád, keď prídem do kostola o pár minút skôr, môžem sa stíšiť a modliť sa. Pred prijatím Eucharistie najčastejšie prežívam pokoj a očakávanie. Po prijímaní cítim hlavne vďaku. Ale sú dni, keď sa neviem sústrediť a necítim skoro nič.“
- **Majka (58 r.):** „Keďže nemôžem byť aktívne v plnej miere účastná tej úžasnej hostiny, moje srdce a duša je plná ľútosti a žiaľu. Snažím sa Pánovi z úprimnosti srdca odovzdať svoje viny a hriechy, vzbudiť si úprimnú ľútosť a prosiť ho o odpustenie. Z celej svojej sily sa sústreďujem na duchovné prijatie môjho Pána. Ak sa mi to občas podarí a moje vnútro sa naplní jeho pokojom, nedá sa opísať moja radosť, šťastie, neskutočná vďaka. Nie, nemám tie správne slová, ktoré by vystihli, čo vtedy cítim. Z celého srdca vtedy ďakujem Ježišovi za jeho milosť odpustenia a snažím sa chrániť si tento poklad vo svojom srdci.“
- **Terézia (35 r.):** „Vždy, keď prijímam eucharistického Pána Ježiša, pripomínam si, že táto veľká milosť nie je samozrejmosťou a že naozaj prijímam samotného Boha. Tiež sa snažím vždy mu ďakovať za túto veľkú milosť, ktorou ma posilňuje pre môj ďalší život a každodenný boj o svätosť tu na zemi.“
- **Anita (76 r.):** „Je to najkrajšia chvíľa v mojom živote. On je v mojom srdci a moje v jeho. Chcem mu patriť, vrúcne sa modlím, odprosujem, rozprávam sa s ním srdcom, zverujem mu všetkých, všetko. Milujem ho a prosím o premenenie.“
- **Irenka (70 r.):** „Mám svoje modlitby, odprosujem, modlím sa takto: Môj Ježišu, verím v teba, klaniam sa Ti a odprosujem aj za tých, ktorí sa ti neklaňajú.“
- **Jana Mária sr. (40 r.):** „Ježiš v Eucharistii je moje všetko. Prosím Pannu Máriu, aby som prijala Pána Ježiša cez jej čisté srdce. Veľmi sa teším, že Pán prichádza k nám.“

Pripravili: Anna Gálová a Elena Cagáňová

...tri otázky pre sestru Boženu Remencovú z Kongregácie Dcér kresťanskej lásky (ľudovo vincentky)

V sobotu večer 9. septembra a v nedeľu 10. septembra ste po svätých omšiach mohli pred našimi kostolmi stretnúť usmiate sestričky s medovníkovými srdiečkami. Kde sa tu vzali? A čo bolo ich úlohou? Položili sme im pár otázok.

1 **Ako vznikla myšlienka usporiadania zbierky Boj proti hladu?**
Naša sestra Anna Sigantálová bola na misiách v Haiti a tam je obrovská chudoba. Keď sa vrátila, prišla s návrhom, že by sme mohli urobiť niečo, napr. nejakú zbierku. Anna teda dala podnet a my sme prišli na to, že by sa dalo niečo napiecť (medovníkové srdiečka) a predávať za dobrovoľný príspevok.

2 **Čo je cieľom tejto zbierky?**
Pomoc chudobným, hlavne hladujúcim. Tento rok je to už 17. ročník. Pôvodne bola zbierka určená len pre chudobných na Haiti, ale už sa rozšírila aj ďalej. Zbierka ide na účet a predstavení rozhodnú a zabezpečia, aby sa peniaze dostali na miesto určenia. Pomáha teda už na viacerých miestach. Hľadajú sa oblasti, kde je najväčšia bieda. Sestry vincentky, pátri lazaristi a celá vincentínska rodina po vzájomnej dohode v komisii určenej na tento cieľ prerozdeľujú vyzbierané prostriedky.

3 **Aké máte skúsenosti s priebehom zbierky v Prievidzi?**
Veľmi dobré! (Radostný smiech.) Dlhé roky, už si nepamätám, koľko presne, keď sa tu robí zbierka, vždy vyzbierame dosť. Sme vďační, že sa ľudia podelia. Myslím si, že každý má svoj dobrý úmysel v srdci, a potom ho takto realizuje - keď má možnosť, pomôže.

Text: Elena Blašková, Foto: Štefan Kollár

Láska nezávidí

Doteraz nám Hymnus na lásku hovoril o tom, aká láske je. Ale teraz prichádza čas spomenúť, aká láska nie je. Na rad prichádza osem slovies, vďaka ktorým môžeme rozoznať, ako láska nekoná; v čom sa máme zmeniť, ak chceme žiť lásku smerujúcu k svätosti.

Svätý apoštol Pavol kladie dôraz na túto tému vo svojich listoch: *„Zhoďme teda skutky tmy ... Žime počestne ... nie v sváročh a žiarlivosti ...“ (Rim 13,12-14); „Lebo sa bojím, aby som vás, až prídem, nenašiel azda takých, akých nechcem ... Aby azda neboli sváry, žiarlivosti, ...“ (2 Kor 12,20); „A skutky tela sú zjavné: ... nepriateľstvá, sváry, žiarlivosť, hnevy, zvady, rozbroje, rozkoly, závisť ... Ak žijeme v Duchu, podľa Ducha aj konajme ...“* (Gal 5,19-26)

Závisť spôsobuje rozbroje

Na týchto príkladoch je vidno, že Pavol odsudzuje závisť, teda správanie, ktoré pochádza z „tela“ – zo srdca hriešneho človeka. Vyslovene definuje to, čo má pôvod v „tele“. Preto nás radšej pozýva, aby sme si obliekli Ježiša Krista.

Závisť je zaradená medzi tie postoje či spôsoby správania, ktoré pochádzajú zo vzájomného nepriateľstva, napr. rozbroje, nevraživosť, trápenie, klebety, ohováranie, rozkoly v spoločenstvách či duchovné obmedzovanie. Toto všetko pôsobí v našej duchovnej spoločnosti ako prudký jed a jedine prijatie Ducha Svätého ho dokáže potlačiť, pretože prináša dary, ktoré budujú komunitu.

Túžba ovládať

Aký je presný význam slova závisť? Pochádza z gréckeho slova „zélos“, čo znamená horlivosť. Žeby išlo o prehnanú horlivosť? Pavlovi ide skôr o kritiku súperenia v duchovnej oblasti, ktorá kresťanov stavia navzájom proti sebe. Takéto skupiny sa často vytvárajú okolo silných osobností, ktoré zhromažďujú pri sebe ľudí s podobnými názormi.

Apoštol odsudzuje konanie ľudí, ktorí sú nezdravo horliví, ktorí stavajú spoločenstvá proti sebe a robia zo seba rivalov. Pavol sa v tomto kontexte snaží vysvetliť, že Boh nebuduje svoje kráľovstvo výlučne prostredníctvom našich aktivít - a najmä nie tých, ktoré vznikajú pod vplyvom vášní. Existuje horlivosť a horlivosť, vášeň a vášeň; pričom jediným kritériom je láska. Preto túžba ovládať veci alebo človeka ma núti závidieť to, čo inému umožňuje žiť plnohodnotným životom, ale mňa to hlboko zraňuje. Z toho dôvodu by malo byť prítomné pokorné hľadanie jednoty tými, ktorým závidia, ako aj tými, ktorí závidia iným, čo môže viesť k slobode sŕdc.

Závisť je aj...

Závisť je aj prejavom chamtivosti, akejsi nenásytnosti. Tieto zlá si stavajú idoly z materiálneho dobra (majetku blížneho alebo z bohatstva niekoho zo spoločenstva). Srdce plné chamtivosti sa má ešte od čoho očisťovať.

Čo pomáha? Vystaviť sa lúčom svetla, priniesť Pánovi svoju ťažkosť (žiarlivosť) v obete zmierenia, nechať sa dotknúť milosrdenstvom či láskou vyžarujúcou z Božieho slova, ktoré pomáha našej obrode a podporuje nové vzťahy s ľuďmi z nášho okolia.

A na záver nás všetkých pozývam k naplneniu slov apoštola Petra: *„Poslušnosťou pravde ste si očistili duše, aby ste mali bratskú lásku bez pokrytectva. Preto sa zo srdca navzájom vrúcne milujte! Veď ste sa znovuzrodili nie z porušiteľného semena, ale z neporušiteľného: Božím slovom, živým a večným...“* (1 Pt 1,22.2,1-2)

Pavol Škovránek, farský vikár

List živej

Etty Hillesum – Pretrhnutý život

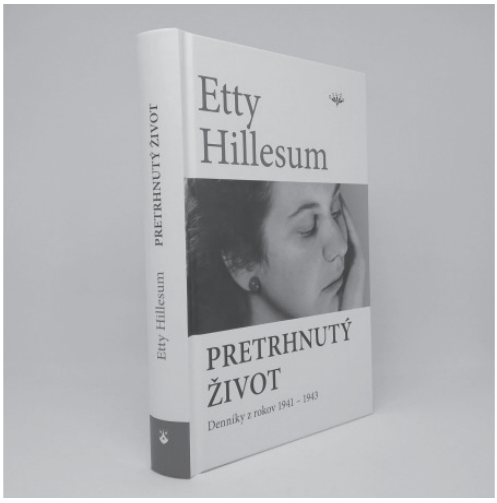
Drahá Etty,
predvčerom som dočítal Tvoje denníky z rokov 1941 - 1943. Dostal som ich od jednej Tvojej priateľky. Píšem Tebe, ale je to otvorený list, takže píšem aj cez Teba druhým. Vlastne Ti tak trochu robím reklamu. Keď sa chytí hoc len jeden človek, iste budeme obaja spokojní. Rozmýšľam, kedy je ten správny moment prepísať citát, čo som si v Tvojich denníkoch pre potreby tohto listu zaznačil. Rečnícka (ani to nie, veď píšem) otázka bez otáznika.

„Deti, som taká šťastná a vďačná, život je taký krásny a zmysluplný.” Veru, krásny a zmysluplný, aj keď stojím pri posteli svojho mŕtveho priateľa, ktorý zomrel príliš skoro, a každú chvíľu ma môžu deportovať na neznáme miesto. Bože môj, za všetko som ti taká vďačná.

Refrén Tvojich zápiskov znie: Život je krásny a zmysluplný. Uvedomovala si si váhu týchto slov a že budú musieť byť vyskúšané nekompromisným ohňom, čo spáli všetko okrem bohostánku duše. A Ty si vedela, že ním si. Prežila si krásny a zmysluplný život – túto vetu, verím, Boh raz povie každému. Bude to taký čestný diplom, ktorý jediný si budeme vážiť, a každého tie slová do základu preniknú. Aj vďaka Tebe mám nádej, že si teraz nevymýšľam. Zniesla si konské dávky nezmyslu a škaredosti. Bolo ich treba vysať z okolia, ale hlavne objaviť v sebe. Všetko môže byť potravou pre Svätého Ducha.
Vieš, dvaja bratia pri pohľade na Tvoju knihu povedali – Á, tá mystička! -, a uznanlivo pokývali hlavou. Lepšie vďaka Tebe chápem, čo to slovo znamená. Napriek okolnostiam byť v strede zdravý, vďačný, tvorivý, tichý, verný Dobru. Naučila si sa kľačať. Tvojou prvou kaplnkou bola kúpeľňa a kľakadlom drsná kokosová rohož. Tvoja viera je celoživotný experiment. Tak je to možné!
Verila si za mnohých a zatiaľ len Pán vie, koľkých si Mu ich na svojich slabých nohách priniesla, nekanonizovateľná svätá. Odpusť mi tento chválospev. Akoby sa stalo, veď už tu na zemi si bola veľkodušná, a čo ešte v blaženosti domova. Teraz. Teraz je. Zakončím modlitbou od tej priateľky, čo mi dala Tvoje denníky, súhlasíš?

Môj nepoznaný Bože. Ty si väčší ako moja viera, a to je dobre. Ty si väčší ako moja nádej, a to je dobre. Ty si väčší ako moja láska, a to je dobre. Daj, aby som miesto nespokojnosti so sebou cítil spokojnosť s Tebou. Daj, aby som miesto svojej nepatrnosti cítil našu veľkosť. Daj, aby som nehľadal zdroje v sebe, ale s pokojom vstúpil do Tvojich vodotryskov a vodopádov. Prítomnosť je väčšia ako minulosť i budúcnosť. Sú to len okraje večnosti. Prítomnosť je presnosť.

Zatiaľ,
Peter Pikulík, OFMConv
Foto: www.kumran.sk

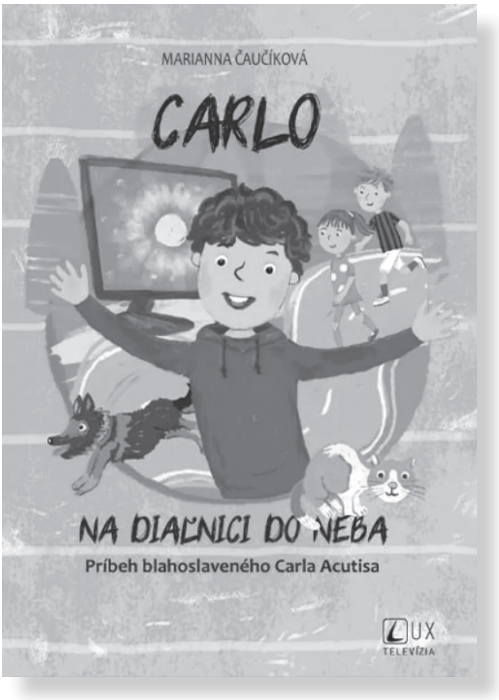

Carlo na diaľnici do neba

Kniha pre deti od Marianny Čaučíkovej

Ako sa zorientovať na knižnom trhu pre deti, ktorý je zaplavený množstvom titulov, čo detskú dušu nie formujú, ale skôr deformujú? Nuž, nie je to ľahké, no múdry rodič sa nedá oklamať. Preto ma veľmi potešila kniha od Marianny Čaučíkovej *Carlo na diaľnici do neba*.

36-stranové dielko je určené deťom prvého stupňa ZŠ a môže žiakom čítanie naozaj urobiť zábavným a zaujímavým. Veľké písmená, menej textu, hravé obrázky (mimochodom, tiež od samotnej autorky) sú pre dieťa príťažlivé.
Obsah nie je prvoplánový. Autorka nemá za cieľ pretláčať svätosť ako hodnotu. Dieťa ju objavuje postupne, stranu za stranou, na základe konania hlavného hrdinu Carla. Vyvrcholí na poslednej strane knihy ako modlitba.
Marianna Čaučíková sa pohrala s textom i ilustráciami. Jej obrázky tvoria podklad pre text písaný v riadkoch v hornej časti strán, ale i v bublinách, ako sme zvyknutí v komiksoch. Tento zaujímavý spôsob prepojenia vytvára dojem, že sa viac pozeráte ako čítate.
Koniec koncov, najlepšia recenzia pochádza od samotných čitateľov, ktorým je kniha určená. Citujem teda jedno dievčatko (tretiačku na ZŠ), ktorá sa s radosťou pustila do hlasného čítania knižky svojej maminke preto, „lebo sú tam aj obrázky zvieratiek“.
A že kniha je o svätcovi? To je jej „pridaná hodnota“, formujúca srdce dieťaťa pre najväčšiu z hodnôt, pre svätosť.

Tex: Elena Blašková
Foto: www.kumran.sk

“Cesta k svätosti však môže byť aj oveľa pokojnejšia a nenápadnejšia. Pre blahoslaveného Carla Acutisa znamenala ochotu pomáhať priateľom i ľuďom v núdzi, obrovskú úctu k Eucharistii a schopnosť používať dary a talenty, ktorými ho obdaril Boh, na dobré veci. Správne tušil, že drobné skutky lásky sú neraz rovnako dôležité ako tie veľké, a ľúbil Pána Ježiša tak vrúcne a oddane, že do kostola priviedol aj svoju mamičku a otecka.“

Najdôležitejšie veci nie sú veci

Rýchlik sa pohol zo stanice. Keďže vo vagónoch bolo náročné nájsť voľné miesto, prešla som do iného vagóna s nádejou, že tam nájdem voľné miesto na sedenie. Bol to vagón, kde boli jednotlivé vlakové kupé. Kráčala som s batožinou od jedného kupé ku druhému... Bezvýsledne. Všetky boli obsadené do posledného miesta. Skoro všetky. Skoro!

Heuréka! V tom poslednom nesedel nikto okrem starého pána pri okne, tam bolo miesta a miesta. S úsmevom a s úľavou, že budem sedieť, som stisla kľučku na posuvných dverách a vstúpila som dovnútra. Celkom prirodzene a bez zaváhania som sa pozdravila: „Dobrý deň, môžem si ku vám prisadnúť?“ Úsmev ma neopúšťal, akoby som práve zdolala osemtisícovku alebo objavila poklad.

„Ale áno,“ odpovedal mi starý pán. „Nech sa vám páči.“

A keďže sa mi páčilo, odpovedala som: „Ďakujem pekne.“

Vyložila som si cestovnú tašku na policu a pokojne som sa usadila. Vzápätí som pozorovala zrýchlenú krajinu za oknom rýchlika. Trasu do Bratislavy už takpovediac poznám naspamäť, ale vždy mi pripadá nová a znova zaujímavá. Tam, kde na jar minule na poliach iba vykúkala ozimina, dnes už ohnuté klasy k zemi čakajú na žatvu. A tam, kde bola lúčna zeleň, sa suché trávy v letnom vetre vlnili ako hrivy savanových afrických levov.

Po očku som si nenápadne obzrela môjho spolucestujúceho. Košeľa mu už dávno vybledla a jej pôvodnú farbu som nedokázala identifikovať. Sveter, ktorý mal oblečený, bol o 2 čísla väčší. Pôsobil na mňa, ako by mu bolo smutno za dávnymi časmi, keď bol ešte v móde.

Pán v ruke držal, respektíve v hrsti stískal, igelitové vrecúško a v ňom akési keksíky, džús a iné sladké drobnosti. „Dcéra či syn by ho snáď takto nevyslali na cestu do sveta? Že by bol z nejakého penziónu?“ hútala som v duchu. „Alebo že by išiel niekam na návštevu - za vnukom či pravnukom? Hmmm... Ktovie, aký osud chodí v jeho topánkach?“

Vyrovnanosť v jeho vráskavej tvári dala tušiť, že je rád, že je rád. A že cestuje... Bol pre mňa niečím príťažlivý. Ešte som však netušila, čo to je.

Na jednotlivých staniciach ku nám bez pozdravu (a poniektorí aj s veľkým hrmotom ako valiace sa balvany) pristúpili iní cestujúci rôznych vekových kategórií. Usadili sa vedľa nás (teda mňa a starého pána), zahĺbili sa do mobilných telefónov a svet za oknami im bol ukradnutý. Tak ako aj my. Chvíľami hlasito telefonovali, že sú práve vo vlaku alebo že je vonku hnusná horúčava... Skrátka veľa slov o ničom. Ako do vlaku pristúpili, tak aj z neho vystúpili. Bez pozdravu.

Blížili sme sa k Bratislave a hlas z reproduktora oznamoval cestujúcim, že vchádzame do stanice Bratislava-Vinohrady. Starý pán spozornel, opatrne vstal a obrátil sa na mňa s prosbou: „Ak dovolíte, vystupujem...“

„Samozrejme nech sa páči,“ rýchlo som odtiahla nohy, aby mohol bez problémov prejsť ku dverám.

„Prajem vám šťastnú cestu a pekný deň!“ stihol ešte dodať.

„Aj vám všetko dobré!“

V očiach sa mi rozhoreli ohníky úsmevu a nefalšovaného ľudského dojatia. Pripadalo mi to ako v Dobšinského rozprávke o zázračnom starčekovi z neba. V duchu som si povedala: „Aký milý starý pán... Nie je oblečený podľa najnovšej módy, dokonca nemá ani cestovnú tašku a možno nemá ani mobilný telefón.“

Toto všetko však bolo pre mňa nepodstatné. Vlastnil to, čo všetkým tým cestujúcim, ktorí s nami chvíľu strávili čas vo vlaku, chýbalo.

Veronika Hoffmannová

Život v bohatstve vymenila za službu chudobným

Svätá Magdaléna z Canossy

Po materiálnej stránke jej v živote nechýbalo nič. No v oblasti vzťahov to bolo iné. Ako malá prišla o otca a záujem o ňu stratila aj jej vlastná matka. Magdalény sa z ľútosti ujali príbuzní. No skutočné bohatstvo lásky jej ukázal až Boh.

Magdaléna z Canossy sa narodila 1. marca 1774 na zámku Canossa vo Verone. Jej otec bol gróf, ale keď mala Magdaléna 5 rokov, zomrel. Matka, pôvodom Maďarka, sa zakrátko vydala za iného grófa a o svojich päť detí sa po sobáši s ním prestala starať. Ujali sa ich príbuzní zo strany otca.

Akcia či kontemplácia

Magdaléna odchodom matky veľmi trpela. Strýko Hieronym, u ktorého bývala, poveril jej vzdelávaním francúzsku guvernantku, tá ju však týrala. Magdaléna žila vo veľkom strese, čo sa po čase prejavilo na jej zdraví. Zoči-voči smrti sľúbila Bohu, že ak jej vráti zdravie, ona mu zasvätí celý svoj život. Po čase naozaj vyzdravela.

Strýko, keďže sa už o ňu ďalej nechcel starať, jej začal hľadať nápadníka. Magdaléna na tieto jeho snahy reagovala čoraz častejšími útekmi do mestskej štvrte chudobných vo Verone, kde pomáhala najmä deťom. Uvažovala o rehoľnom živote, nevedela sa však rozhodnúť medzi aktívnou alebo kontemplatívnou formou rehoľného života. Napokon vstúpila ku karmelitánkam vo Verone.

Kontemplatívny rehoľný život sa Magdaléne veľmi páčil. Stále v nej však bola prítomná aj túžba môcť chudobným pomáhať aktívne. Preto po pár mesiacoch od karmelitánok odišla. Po čase to skúsila ešte raz u karmelitánok v Cornegliane, ale vydržala tam len pár dní.

Nedokázala žiť ani vo svete, ani v kláštore a nevidela pred sebou žiadnu konkrétnu cestu. Túto situáciu s pokorou prijala a vrátila sa späť na zámok do Canossy, kde sa starala o domácnosť a výchovu svojich mladších súrodencov.

Charita naplno

Po čase sa strýko Hieronym oženil s mladou grófkou Klaudiou, ktorá vôbec nebola pripravená na vedenie domácnosti. Magdaléna jej vo všetkom pomáhala. V tom čase sa spoznala aj s generálom Napoleonom, ktorý obsadil severné Taliansko a viackrát bol hosťom práve na zámku v Canosse.

O štyri roky Klaudia zomrela. Pred smrťou poprosila Magdalénu, aby sa postarala o jej jediného syna Karola. Hoci Magdaléna už mala pred očami obraz pomoci chudobným deťom, sľúbila jej to a opäť trpezlivo čakala. Do charitatívnej práce podľa svojich predstáv sa mohla naplno pustiť až v roku 1803, keď sa oženil jej brat a povinnosti panej domu prevzala švagriná. Pápež Ján Pavol II. o tejto etape jej života povedal: „Zasvätila všetky svoje sily – nielen materiálne hodnoty – tomu, aby mohla slúžiť chudobným rôznymi spôsobmi, tak hmotne, ako aj morálne. Liečila choroby i nevedomosti.“

Dcéry lásky
V roku 1808 poprosila Magdaléna Napoleona, či by na charitatívne účely nemohla prevziať bývalý kláštor augustiniánok vo Verone. Po jeho súhlase definitívne opustila zámok a začala žiť medzi chudobnými. Postupne sa k nej pridali viaceré podobne zmýšľajúce ženy, s ktorými vytvorila kongregáciu Dcér lásky, ľudovo nazývanú aj „kanosiánky“. Venovali sa najmä chudobným deťom z ulice.
Sestry v roku 1812 otvorili dom v Benátkach, v roku 1816 v Miláne a v roku 1820 v Bergame. Ich činnosť podporil aj rakúsky cisár František I., vďaka čomu sa rehoľa rozšírila do ďalších častí Európy a neskôr aj do Ázie, Afriky a Južnej Ameriky.

Magdaléna z Canossy zomrela na Veľký piatok, 10. apríla 1835 vo Verone. Blahorečená bola v roku 1941, svätorečená v roku 1988. Ján Pavol II. o nej pri príležitosti svätorečenia povedal: „Grófka prijala rozhodnutie, ktoré sa v očiach jej blížnych javilo ako škandál a hlúposť. Dokonca jej vlastná rodina, bohatá na kresťanské tradície, mala problém ju pochopiť. Ona však takto odpovedala tým, ktorí sa divili: ‚Či len preto, že som grófka, nemôžem dostať tú česť slúžiť Ježišovi Kristovi, slúžiť chudobným?‘ Láska ju spaľovala ako horúčka. Sám Boh a ukrižovaný Ježiš sa stali pravidlom jej života.“

Pripravila: Petra Humajová

Životopisné údaje: Ž. Podľejski: Soľ zeme a svetlo sveta 2; www.zivotopisysvatych.sk
Foto: www.zivotopisysvatych.sk

Spomienky

Dňa 6. októbra uplynulo 25 rokov, čo nás navždy opustila vo veku 59 rokov naša milovaná mamička, starenka, zdravotná sestrička a bývalá kvetinárka v piaristickom kostole, pani **Mária Lenhartová, rod. Burianová**, z Malej Lehôtky.

Kto poznal túto obetavú a výnimočnú ženu, nech si na ňu spomenie tichou myšlienkou a modlitbou. Česť jej pamiatke. S láskou spomína dcéra Katarína Melišková s rodinou.

Ty si od nás, mamka, tíško odišla,
v nebeskom kráľovstve s Matkou si sa stretla.
Ručičku jej podaj za nás všetkých,
požehnanie od nej pre nás vyprosuj.

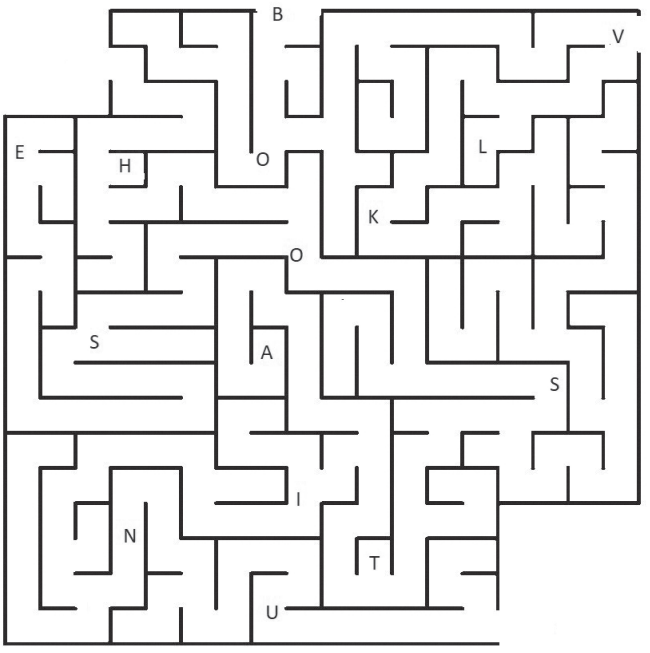
Dňa 23. októbra 2023 uplynie 10 rokov, čo od nás odišla naša drahá mamička Helenka Melišková z Necpál. S láskou si na ňu spomínajú dcéry Elenka, Božka a Ľubka s rodinami. V našich srdciach zostaneš navždy, maminka naša.

Odpočinutie
večné daj im,
ó, Pane...

Ahojte, kamaráti ☺!

Verím, že máte veľa kamarátov a radi s nimi trávite svoj čas. Niekomu dobrý nebeský Otec daroval aj súrodencov, čo sú takí najlepší kamoši do konca života. No a keď je nám niekto taký blízky, máme ho radi. Prajeme mu, aby sa mal stále dobre, aby bol šťastný. Lebo keď sú šťastní ľudia okolo nás, tak sme šťastní aj my. Preto sa radujme z toho, keď sa niekomu darí, keď ho chvália a oceňujú.
Keď doprajeme my, bude dopriate aj nám. Opakom toho je závisť, čo je hriech, ktorý nám špiní srdce a zarmucuje blízkych a aj nebeského Otca. Doprajme druhým lásku, priateľov, pohodu, jedlo, pozornosť, výhru, úspech... Jednoducho všetko! Nebeský Ocko je tu pre všetkých a ku všetkým je rovnako milosrdný. Snažme sa byť milosrdný ako je ON.

Prejdi bludiskom a zisti, čo dostal od svojho otca stratený syn, keď sa vrátil domov.

Sviatok sv. Terézie z Lisieux	1.10.
Sviatok anjelov strážnych	2.10.
Panna Mária Ružencová	7.10.

Rubriku pre deti pripravila Eva Trepáčová

OSEMSMEROVKA

Po vyškrtaní všetkých použitých slov vám zostane 16 písmen, ktoré tvoria dokončenie výroku Samuela Butlera: *„Jeseň je pokojnejšie obdobie, a čo strácame na kvetoch, to* (dokončenie v tajničke).“

Ak slová vyškrtáte určenými farbami (zafarbite celý štvorček s písmenom, dve políčka sú dvojfarebné), získate aj farebný obrázok. Tajničku zvýraznite žltou farbou.

D	L	H	N	I	L	O	B	A	S	L	A	N	I	N	A	S	L	Z	A
K	U	E	R	I	K	Í	N	V	O	Ľ	O	P	K	O	R	E	N	I	E
S	L	O	L	U	P	M	L	Á	K	A	U	A	R	Á	K	Č	Á	R	P
P	I	O	S	A	O	A	Z	R	R	A	Ž	B	P	O	L	K	O	P	R
O	E	A	D	T	K	D	Í	T	O	L	D	A	N	Í	P	A	N	A	Ť
L	K	M	T	N	R	E	V	S	S	U	R	O	V	Ý	E	J	Š	Y	A
U	O	S	O	E	O	I	Ň	E	P	A	M	K	D	R	Ú	P	A	K	R
P	L	P	Ľ	R	V	R	E	A	V	R	O	Z	Á	N	Ľ	A	M	N	O
R	T	O	Á	E	E	T	J	E	D	L	O	A	Ň	A	B	I	N	I	Ľ
Á	E	R	R	R	C	A	O	P	O	C	T	A	Ž	O	L	D	N	Ž	N
C	V	I	K	V	O	U	Ž	T	E	B	A	F	L	A	N	A	E	B	Í
A	S	Ť	C	T	U	H	L	I	A	D	K	A	Ť	Í	A	B	S	O	K

Použité slová:

Zelená farba: *CVIK, DLH, ERIK, HNILOBA, KÁRA, KORENIE, KOSBA, KRÁĽ, LIEK, LOPÁR, MLÁKA, MONOKEL, NAPÍNADLO, OBŽINKY, ORAŤ, PARA, PLEN, POKLOP, POĽOVNÍK, PRÁČKA, RÁNO, RAŽ, ROĽNÍK, SEČKA, SEN, SLANINA, SLZA, SĽUBNÝ, SPOLUPRÁCA, SPORIŤ, SUROVÝ, SVETLO, TRÁVA*

Hnedá farba: *BAŇA, HLIADKA, KU, OSTRIE, POCTA, RAŠPĽA, TU, UŽ*

Červená farba: *ANALFABET, DRÚ, IDA, JE, JEDLO, JÚN, NÁZOR, ŽLŤ, ŽOLD*

Oranžová farba: *DVE, KEŇA, LUP, MORE, PEŇ, POKROVEC, RENTA, RONDO, TRIEDA, VETA*

Tajnička osemsmerovky z minulého čísla znie: „kultúrne zničíme“.

Pripravila Mária Suríková

Farská kronika
od 27. augusta do 30. septembra 2023

Do farského spoločenstva sme sviatosťou krstu prijali:

Michael Barbierik
Aria Kalinová
Juliana Miloševićová
Zuzana Gatialová
Krištof Kotian
Lukáš Vlha
Tobias Uhliar
Viktória Kotianová
Matúš Vážan

Manželstvo uzavreli:

Juraj Michalič – Terézia Okajčeková
Juraj Sáva – Dominika Levandovská
Lemus Clavijo Nestor Javier – Petra Tkáčová
Ivan Nagy – Beáta Kovácsiová
Dominik Cachovan – Lucia Gracíková

S kresťanskou nádejou na stretnutie vo večnosti sme sa rozlúčili so zosnulými:

Štefan Babin, 78 r.
Denis Znamenák, 13 r.
Miroslav Podlužanský, 38 r.
Rudolf Heger, 86 r.
Štefan Lehocký, 79 r.
Ľudmila Slaninová, 85 r.
Peter Mihálka, 74 r.
Mária Gettová, 85 r.
Helena Dingová, 73 r.
Ľudevít Lengyel, 81 r.
Štefan Šnirc, 67 r.
Emília Balážová, 89 r.
Milan Ficel, 83 r.
Ivan Michalec, 79 r.
Miroslav Blažický, 62 r.
Mária Michalková, 79 r.
Miroslav Lučanský, 71 r.
František Kollár, 80 r.
Jozef Hraňo, 70 r.

BARTOLOMEJ
ČASOPIS PRIEVIDZSKEJ FARNOSTI

Vychádza s cirkevným schválením BÚ v Banskej Bystrici č. 1127/98
Evidenčné číslo periodickej tlače: EV 5759/19

Názov: Bartolomej
Periodicita: mesačná
Vydavateľ: Rímskokatolícka cirkev, Farnosť Prievidza-mesto, Mariánska 4, 971 01 Prievidza, IČO: 31938671
Cena výtlačku: 0,50 €
ISSN: 2644-4658

Zodpovedný redaktor: Alojz Vlčko
tel.: 0902 202 898
e-mail: alojz.vlcko@gmail.com
Vedúca vydania: Petra Humajová
Grafika: Beáta Voskárová
Redaktori:
Jozef Repko, Pavol Škovránek, Jozef Durkot, Peter Valachovič, Elena Cagáňová, Anna Gálová, Štefan Kollár, Mária Melicherčíková, Mário Orság, Mária Pytlová, Eva Trepáčová, Miroslav Turanský

Kontakt:
tel.: 046/542 28 01, web: www.farapd.sk
e-mail: bartolomej@farapd.sk
adresa: Redakcia Bartolomej
Mariánska 4, 971 01 Prievidza

str. 1, 35 - Peter Melicherčík
str. 2 - Alojz Vlčko
str. 3 - Mária Melicherčíková
str. 36 - Štefan Kollár

Tlač: Patria I., spol. s r. o.
Upozornenie:
Redakcia si vyhradzuje právo výberu a úpravy príspevkov. Rukopisy nevraciame.

Duchovná obnova Spoločenstva PIAR, Hlboké, 9. septembra 2023

Banícka svätá omša v piaristickom kostole v Prievidzi, 10. septembra 2023

